

Narkotika på Gadeplan 2014

Rapport til Sundhedsstyrelsen

Afdeling for Retskemi, Aarhus Universitet
Retskemisk Afdeling, Københavns Universitet
Retskemisk Afdeling, Syddansk Universitet

Indholdsfortegnelse

	Side
Forord	3
1. Formål.....	4
2. Materiale og metode.....	4
3. Resultater og diskussion	5
3.1 Stoftyper i projektet	5
3.2 Fordeling.....	6
3.3 Tilsætningsstoffer.....	9
3.4 Renhed (koncentration w/w).....	10
3.5 Sted for beslaglæggelsen.....	14
3.6 Stofftype ifølge retskemi og politi.....	14
3.7 Priser	14
4. Konklusion.....	14
5. Referencer	17
Appendiks.....	18

Tabel- og figuroversigt

	Side
Tabel 1: Fordeling mellem stoftyper på brugerniveau i 2014.....	6
Tabel 2: Fordeling mellem stoftyper på brugerniveau 2012 - 2014	7
Tabel 3: Fordeling mellem heroinbase og heroinchlorid i 2014	8
Tabel 4: Fordeling mellem heroinbase og heroinchlorid 2012 - 2014.....	8
Tabel 5: Forekomst af tilsætningsstoffer i heroinbase, heroinchlorid, cocain og amfetamin i 2014	9
Tabel 6: Renhed af illegale stoffer på landsplan i 2014.....	10
Tabel 7: Renhed af illegale stoffer i de enkelte politikredse i 2014	11
Figur 1: Forekomst af euforiserende stoffer på gadeplan 2004 - 2014	7
Figur 2: Renhed af illegale stoffer på gadeplan (hele landet) 1995 - 2014	10
Figur 3: Renhed (konc. w/w) af illegale stoffer på gadeplan i 2014.....	12
Figur 4: Renhed af illegale stoffer på gadeplan i byerne 2012 - 2014.....	13

Forord

På foranledning af Sundhedsstyrelsen blev det besluttet at udføre en pilotundersøgelse af narkotika i illegal handel på brugerniveau for året 1995 (1). Pilotundersøgelsen er senere fulgt op af tilsvarende undersøgelser for hvert af de efterfølgende år, og "Gadeplansprojektet" indgår nu som en integreret del af Sundhedsstyrelsens overvågning af narkotika på det illegale stofmarked i Danmark (1-7,9,12,13,15). Projektet finansieres af Sundhedsstyrelsen. Denne rapport beskriver resultaterne for 2014.

Undersøgelsen er et samarbejde mellem Sundhedsstyrelsen, de tre retsmedicinske institutter, Rigspolitichefen, Afd. A, Nationalt Efterforskningsstøttecenter (NEC) og politiet i udvalgte politikredse (København, Aarhus, Odense, Aalborg og Esbjerg). Projektet koordineres af Afdeling for Retskemi, Aarhus Universitet ved projektansvarlig, professor, ph.d. Mogens Johannsen. Områdeleder, Cand.pharm., ph.d. Irene Breum Müller og cand.scient., ph.d. Lotte Ask Reitzel, Retskemisk Afdeling, Københavns Universitet er ansvarlig for undersøgelserne af prøverne fra København, mens afdelingsleder, cand.scient., ph.d. Brian Faurskov, senior retskemiker cand.scient. Dorte Christoffersen, cand.polyt. Martin Worm-Leonhard og kemiingeniør Lone Lindal, Retskemisk Afdeling, Syddansk Universitet er ansvarlige for prøverne fra Odense og Esbjerg. Foruden undertegnede er cand.scient. Hanne Nissen, Retskemisk Afdeling, Aarhus Universitet ansvarlig for prøverne fra Aarhus og Aalborg. Rapporten og de statistiske beregninger er udfærdiget af undertegnede.

Christian Lindholst
instituttleder
lektor, ph.d.

1. Formål

Projektet har til formål 1) at identificere forekomsten af de hårde narkotikatyper på det illegale stofmarked, 2) at følge udviklingen i renheden af stoftyperne herunder variationsintervallet for hver enkelt stoftype, 3) at registrere identiteten og hyppigheden af tilsætningsstoffer i illegale stofprøver og 4) at følge udviklingen i forholdet mellem priser og stoffernes kvalitet som indikator for forholdet mellem udbud og efterspørgsel på det illegale stofmarked i Danmark. Ved at inddrage byer fordelt over hele landet er det hensigten at undersøge fordeling og spredning af illegale stoffer samt at vurdere om kvaliteten af stofferne er forskellig de enkelte landsdele imellem.

2. Materiale og metode

Undersøgelsen omfatter perioden 1.1.2014-31.12.2014. Materialet består af narkotika på pulverform beslaglagt på brugerniveau i København, Aarhus, Odense, Aalborg og Esbjerg. Fra 2014 er desuden medtaget prøver bestående af hash fra København, Aarhus og Odense. Ukendte tabletter og kapsler er siden 2003 fravalgt og beskrives særskilt i den årlige rapport, Illegale stoffer i Danmark (14). Prøver bestående af kendte, doserede lægemidler er ikke omfattet af projektet.

Inklusionskriterierne er siden projektets start ændret med hensyn til prøvernes vægt og antal, men er uændrede siden 2000. I de tilfælde hvor et beslag indeholder flere prøver, indgår kun én af prøverne i undersøgelsen. Prøvens vægt skal være 0,03-1,0 g. Prøverne udtages fra det først egnede beslag i ugen regnet fra mandag kl. 08.00. Fra København, Aarhus og Odense udtages 1 ugentlig prøve og fra Esbjerg og Aalborg udtages 1 prøve hver 14. dag. Prøverne er indsendt til de retskemiske afdelinger i København (prøver fra København), Aarhus (prøver fra Aarhus og Aalborg) og Odense (prøver fra Odense og Esbjerg). Sammen med prøven er indsendt et udfyldt skema vedrørende omstændighederne for beslaglæggelsen herunder politikreds, dato og sted for beslaglæggelsen, forventet stoftype, forventet vægt og om muligt købspris og/eller salgspris.

Fra år 2007 er en ny politireform trådt i kraft som bl.a. ændrer på de geografiske grænser for politikredse. For at sikre kontinuitet i projektet bliver de indsendte stofprøver nu udvalgt fra beslag foretaget i de fem byer og ikke som tidligere fra hele den pågældende politikreds.

Ved den retskemiske undersøgelse er registreret identiteten af det illegale stof samt prøvens renhed (koncentration w/w) og vægt. Fra 2011 undersøges endvidere forekomsten af udvalgte tilsætningsstoffer i prøverne.

Pr. 1.1.2002 besluttede de retskemiske afdelinger at angive renheden (koncentrationen) af illegale stoffer som procent aktivt stof. Renheden af stofferne i denne undersøgelse er derfor også angivet som procent aktivt stof dvs. som base og ikke som salt. Hvor der i rapporten er angivet renheden for tidligere år, er der foretaget en omregning i forhold til, hvad der er

angivet i tidligere rapporter (1,2). Der er anvendt omregningsfaktor 0,73 for amfetaminsulfat til amfetamin, 0,89 for cocainchlorid til cocain og 0,91 for heroinchlorid til heroin.

Fra 2014 er prøver bestående af hash inkluderet i gadeplansprojektet. Disse prøver er dog omfattet af følgende særlige inklusionskriterier. Der indsamles én hashprøve om måneden fra hver af byerne København, Odense og Aarhus. Der er ingen øvre vægtgrænse for hashprøverne i projektet så længe de udgøres af et helt/sammenhængende stykke hash (ikke flere mindre stykker eller pulver). Grundet de særlige inklusionskriterier indgår hashprøverne ikke i alle figurer og tabeller i projektet.

I rapporten er anvendt benævnelsen "på landsplan" når udtalelsen omfatter alle fem byer, selv om de udvalgte byer ikke dækker hele landet, og resultatet ikke nødvendigvis er det samme i de enkelte byer.

Ved sammenligning af renheden er der som statistisk test anvendt en- og tosidet variansanalyse, og såfremt der i materialet er fundet forskel på renheden anvendes Bonferroni Post Hoc test til vurdering af forskelle. Hvis materialet ikke er normalfordelt, er der foretaget logtransformation. Hvis ikke andet er anført, er ved sammenligningerne anvendt en 1 % signifikansgrænse for "sikker bevis". På grund af det ringe antal prøver af visse stoftyper fra nogle politikredse, er alle byer ikke medtaget hver gang ved de udførte sammenligninger. Beregninger er foretaget i Microsoft Excel.

3. Resultater og diskussion

I 2014 indgår i alt 202 pulverprøver og 29 hashprøver i projektet. Dermed er det indsamlede materiale ikke fuldstændigt komplet i forhold til projektets inklusionskriterier.

Ifølge projektets udvælgelseskriterier forventes årligt 52 pulverprøver og 12 hashprøver fra hver af politikredsene København, Aarhus og Odense samt 26 pulverprøver fra hver af politikredsene Aalborg og Esbjerg. Antallet af pulverprøver der opfylder projektets inklusionskriterier er 51 fra København, 52 fra Aarhus, 48 fra Odense, 26 fra Aalborg og 25 fra Esbjerg. Antallet af hashprøver er 12 fra København, 11 fra Aarhus og 6 fra Odense.

3.1 *Stoftyper i projektet*

Blandt de 202 pulverprøver er 11 % heroin fordelt mellem 4 % (n=8) heroinbase ("rygeheroin") og 7 % (n=15) heroinchlorid. Cocain udgør 61 % (n=124) af prøverne. Alle cocainprøver i undersøgelsen er cocainchlorid. Andelen af prøver indeholdende amfetamin er 17 % (n=35), mens MDMA på pulverform udgør 6 % (n=12) af prøverne. I 2014 indeholder 2 % (n=4) af prøverne andre typer af euforiserende stoffer, ens to prøver består af en blanding af forskellige euforiserende stoffer. Indholdet af disse er angivet i fodnoten til tabel 1. 1 % af prøverne (n=2) indeholder ingen euforiserende stoffer. Se desuden tabel 5 for forekomsten af tilsætningsstoffer i prøverne.

Tabel 1. Fordeling mellem stof typer på brugerniveau i 2014
(Resultat som procent af det totale antal prøver fra hver politikreds)

Politikreds Antal	Kbh. (n=51)	Aarhus (n=52)	Odense (n=48)	Aalborg (n=26)	Esbjerg (n=25)	Alle (n=202)
Heroin	10%	6%	31%	-	-	11%
Cocain	82%	71%	33%	73%	40%	61%
Amfetamin	4%	6%	27%	12%	56%	17%
MDMA	-	10%	4%	15%	4%	6%
Andre eufor.	-	4% ¹	4% ²	-	-	2%
Blanding	2% ³	2% ⁴	-	-	-	1%
Ikke eufor.	2% ⁵	2% ⁶	-	-	-	1%

¹DMT, methylphenidat ²bk-MDDMA, 4-MEC ³metamfetamin 9% og amfetamin 3% ⁴ketamin 68% og cocain 0,4% ⁵atecylsalicylsyre
⁶ikke identificeret

3.2 Fordeling

Tabel 1 til 4 samt figur 1 viser fordelingen af beslaglagte stof typer for de enkelte politikredse og på landsplan.

11 % (n=23) af de undersøgte prøver i undersøgelsen er heroin (tabel 1). Forekomsten af heroin varierer mellem landsdelene. Således er heroin kun observeret i forbindelse med undersøgelsen i de større byer København, Aarhus og Odense. Andelen af heroinbase er på landsplan igennem årene faldet markant og udgør i lighed med sidste år den laveste andel i projektets historie (figur 1). Forekomsten af heroinchlorid har været mere konstant igennem årene.

På landsplan er 35 % (n=8) af de undersøgte heroinprøver heroinbase, mens 65 % (n=15) er heroinchlorid (tabel 3). Forekomsten af både heroinbase og heroinchlorid er på landsplan regelmæssig gennem året. Der observeres markante forskelle i forekomsten byerne imellem. Således udgør heroinbase størstedelen af heroinprøverne i København og Aarhus, mens heroinchlorid har været hyppigst forekommende i Odense gennem flere år (tabel 4).

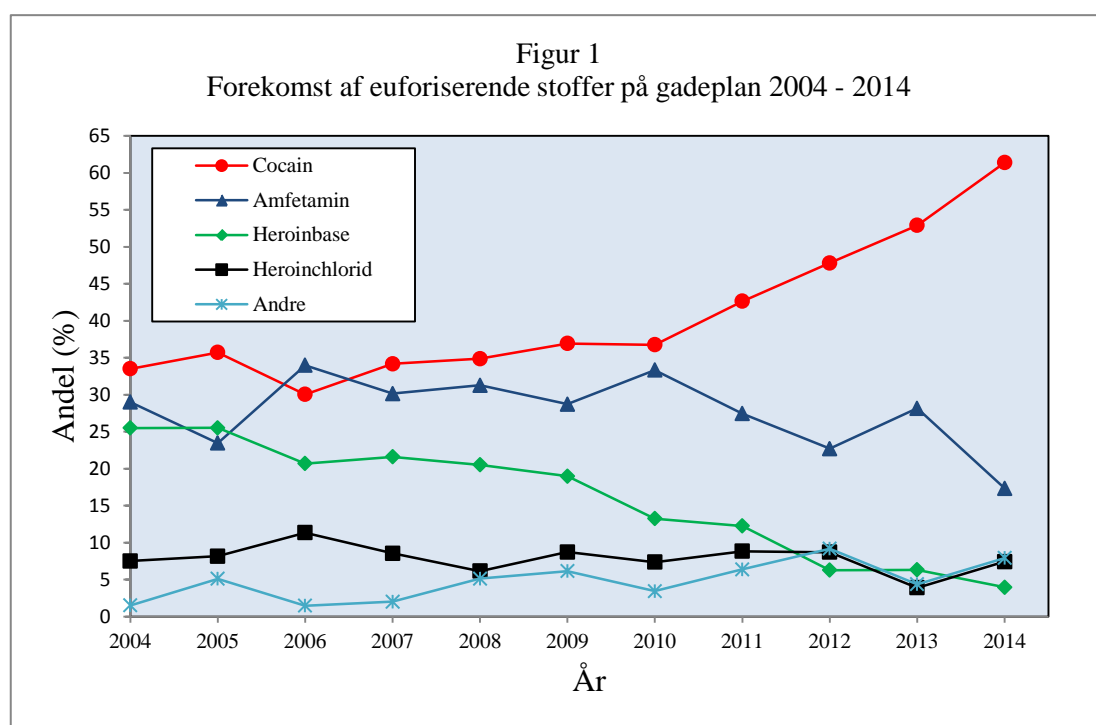
Cocain findes i alle politikredse og udgør på landsplan 61 % (n=124) af prøverne. Dermed er cocain den hyppigst forekommende hårde stof type på gadeplan i Danmark. Alle cocainprøver findes som cocainchlorid. Forekomsten af cocain er regelmæssig gennem året. Der observeres regionale forskelle i forekomsten af cocain de fem byer imellem. Således er cocain uden sammenligning den mest almindelige hårde stof type i København, Aarhus og Aalborg mens det i Odense og Esbjerg ses mindre hyppigt. Siden projektets start er forekomsten af cocain på landsplan steget. De seneste 8 år har cocain været den mest almindelige hårde stof type på gadeplan i Danmark (figur 1).

Tabel 2. Fordeling mellem stof typer på brugerniveau 2012 - 2014
(Resultat som procent af det totale antal prøver fra hver politikreds)

Politikreds År	København			Aarhus			Odense			Aalborg			Esbjerg		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Heroin	4	15	10	10	10	6	21	12	31	12	4	-	38	4	-
Cocain	78	85	82	60	48	71	25	36	33	42	54	73	15	31	40
Amfetamin	14	-	4	23	25	6	31	42	27	23	31	12	23	62	56
MDMA	-	-	-	4	8	10	4	2	4	15	8	15	4	-	4
Metamfetamin	-	-	-	-	2	-	8	-	-	-	-	-	8	4	-
Andre eufor. ¹	2	-	2	-	2	6	6	-	4	8	4	-	4	-	-
Ikke eufor.	2	-	2	4	6	2	6	8	-	-	-	-	8	-	-
<i>Antal prøver</i>	<i>51</i>	<i>52</i>	<i>51</i>	<i>52</i>	<i>52</i>	<i>52</i>	<i>52</i>	<i>50</i>	<i>48</i>	<i>26</i>	<i>26</i>	<i>26</i>	<i>26</i>	<i>26</i>	<i>25</i>

¹ Herunder bl.a. ketamin, methylphenidat, nye psykoaktive stoffer samt blandinger af narkotika.

Alle amfetaminprøver findes som amfetaminsulfat. Amfetamin findes i alle byer og udgør 17 % (n=35) af prøverne i projektet. Forekomsten af amfetamin er regelmæssig året igennem. Der observeres en betydelig geografisk variation landsdelene imellem. Således er amfetamin hyppigere forekommende i Odense og Esbjerg (tabel 1). Forekomsten af amfetamin blandt gadeplansprøverne har trods udsving været faldende de senere år.

Tabel 3. Fordeling mellem heroinbase og heroinchlorid i 2014
(Resultat som procent af det totale antal prøver indeholdende heroin i hver kolonne)

Politikreds <i>Antal</i>	Kbh. (n=5)	Aarhus (n=3)	Odense (n=15)	Aalborg (n=0)	Esbjerg (n=0)	Alle (n=23)
Heroinbase	80	100	7	-	-	35
Heroinchlorid	20	-	93	-	-	65

MDMA på pulver- eller krystalform observeres i 6 % af projektprøverne. Stoffet der også betegnes som "ecstasy" blev tidligere forbundet med ecstasytabletter, men forhandles i dag oftest som klare, grå/brune krystaller. Stoffet er siden 2003 observeret regelmæssigt i projektprøverne fra alle politikredse på nær København, hvor stoffet dog er hyppigt forekommende i rutineprøverne.

Flere mindre hyppigt forekommende stoftyper er observeret i forbindelse med projektet. Blandt disse må methylphenidat, metamfetamin og ketamin betegnes som gamle stoftyper som igennem flere år er observeret på det illegale stofmarked og i forbindelse med gadeplansprojektet. I 2014 er de nye stoffer DMT, bk-MDDMA og 4-MEC observeret blandt projektprøverne. Alle stoftyper er nye såkaldte designerstoffer¹ og tilhører gruppen af centralstimulerende og/eller hallucinerende stoffer. Pga. det lave prøveantal er stofferne ikke medtaget i alle tabeller og figurer.

Tabel 4. Fordeling mellem heroinbase og heroinchlorid 2012 – 2014
(Resultat som procent af det totale antal prøver indeholdende heroin i hver kolonne)

Politikreds <i>År</i>	Kbh.			Aarhus			Odense			Aalborg			Esbjerg		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Heroinbase	100	75	80	100	75	100	-	-	7	100	100	-	30	100	-
Heroinchlorid	-	25	20	-	25	0	100	100	93	-	-	-	70	-	-
<i>Antal prøver</i>	2	8	5	2	8	3	11	6	15	3	1	0	10	1	0

¹ DMT forekommer desuden naturligt i visse planter, bl.a. ayahuasca

3.3 Tilsætningsstoffer

Narkotika forhandlet på gadeplan indeholder foruden det euforiserende indholdsstof også en række tilsætningsstoffer. Flere af tilsætningsstofferne er farmakologisk aktive lægemidler som hver især udøver en virkning på brugeren. Der henvises til appendiks 1 for en nærmere beskrivelse af de observerede tilsætningsstoffer. Tabel 5 viser forekomsten af tilsætningsstoffer i de forskellige stoftyper i 2014. Generelt observeres der store forskelle i antal og hyppighed af tilsætningsstoffer stoftyperne imellem. I alt blev der observeret 9 forskellige tilsætningsstoffer i undersøgelsen. Af analysetekniske årsager er det ikke muligt at detektere alle typer af tilsætningsstoffer. Således er stoftyper så som sukker og uorganiske forbindelser ikke medtaget i opgørelsen, men tilstedeværelsen af disse stoffer i narkotikaprøver beslaglagt i Danmark er bekræftet i andre undersøgelser (11). Der blev ikke påvist tilsætningsstoffer i prøver indeholdende MDMA.

Tabel 5. Forekomst af tilsætningsstoffer i heroinbase, heroinchlorid, cocain og amfetamin i 2014

(Resultat som procent af det totale antal prøver af hver stoftype)

Politikreds Antal	Heroinbase (n=8)	Heroinchlorid (n=15)	Cocain (n=124)	Amfetamin (n=35)
Benzocain	-	-	2	-
Coffein	100	87	52	67
Creatin	-	7	52	67
Hydroxyzin	-	-	2	-
Levamisol	-	-	71	-
Lidocain	-	-	19	-
Paracetamol	75	27	1	3
Phenacetin	-	-	53	2
Procain	-	-	3	-

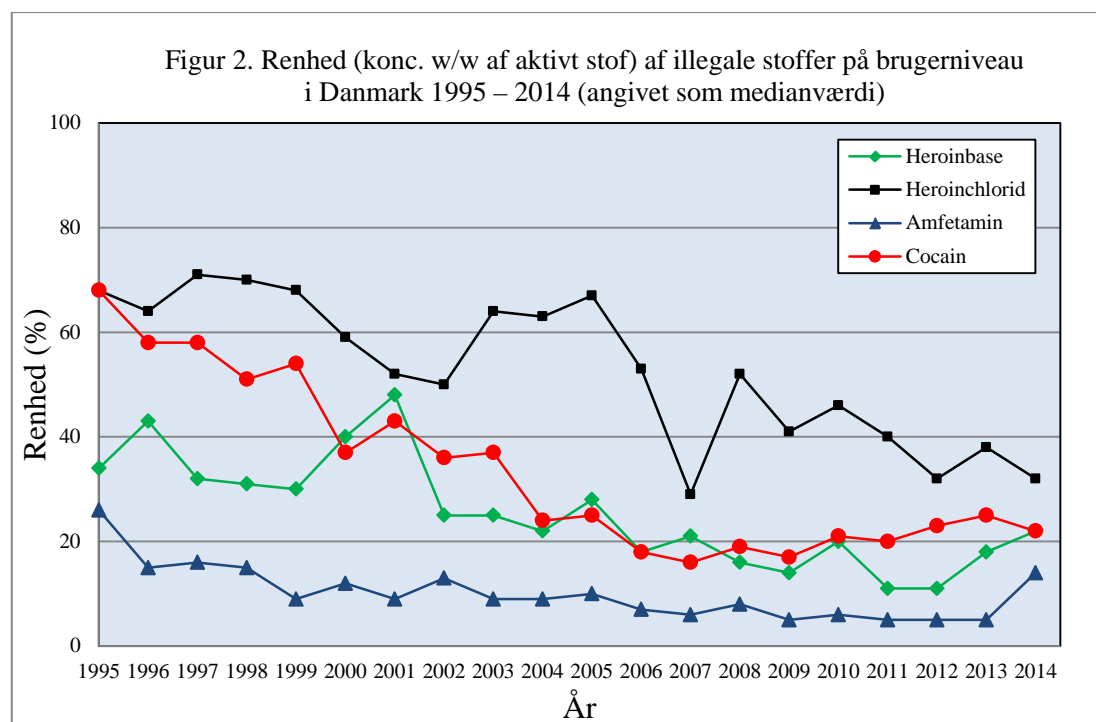
Tabel 6. Renhed af illegale stoffer på landsplan i 2014
(Renheden er angivet som procent aktivt stof)

Stof	Antal	Gennemsnit	Median	Variationsbredde
Heroinbase	8	25%	22%	11 – 55%
Heroinchlorid	15	32%	32%	7 – 58%
Cocain	124	30%	22%	<1 – 86%
Amfetamin	35	20%	14%	2 – 74%
MDMA	12	70%	74%	18 – 89%
THC i hash ¹	29	29%	28%	13 – 48%

¹THC er bestemt i hashprøver indsamlet i København, Aarhus og Odense. Indsamlingen af hashprøver adskiller sig fra de øvrige prøver i projektet jf. afsnit 2.

3.4 Renhed (koncentration w/w)

Renheden af de enkelte stoffer er angivet i tabel 6 og 7 samt i figurerne 2 – 4 for hele landet og de enkelte byer. I tabeller og figurer er renheden af stoffer som indgår i blandinger af narkotika ikke medtaget.

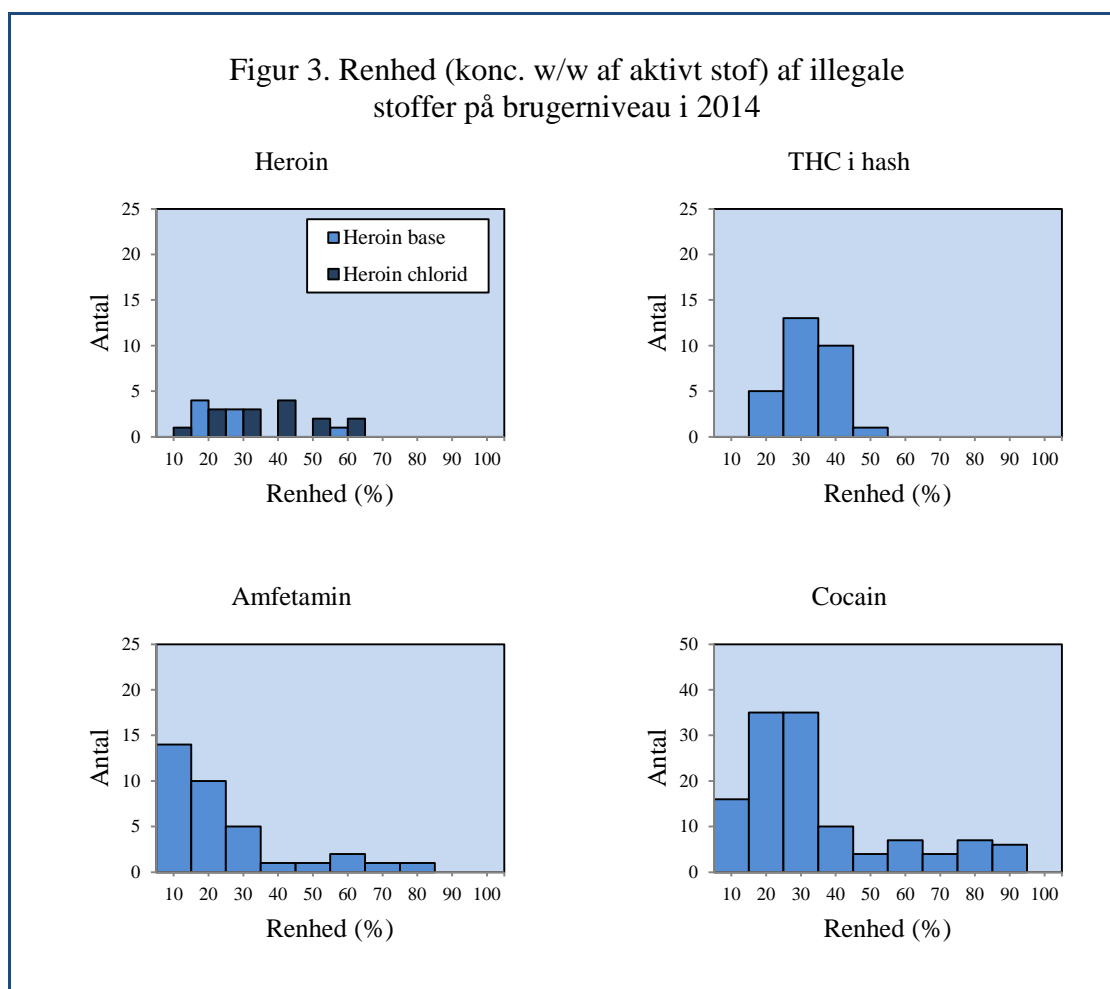

Tabel 7. Renhed af illegale stoffer i de enkelte politikredse i 2014
(Renheden er angivet som procent aktivt stof)

Stof	Landsdel	Antal	Gennemsnit (median)	Variationsbredde
Heroinbase	København	4	20% (22%)	11 – 25%
	Aarhus	3	21% (19%)	19 – 24%
	Odense	1	55%	-
Heroinchlorid	København	1	49%	-
	Odense	14	31% (31%)	7 – 58%
Cocain	København	42	40% (32%)	8 – 85%
	Aarhus	37	22% (25%)	5 – 83%
	Odense	16	31% (22%)	10 – 86%
	Aalborg	19	16% (14%)	0,2 – 33%
	Esbjerg	10	23% (22%)	6 – 64%
Amfetamin	København	2	63% (63%)	60 – 66%
	Aarhus	3	16% (15%)	14 – 19%
	Odense	13	19% (13%)	4 – 74%
	Aalborg	3	6% (7%)	2 – 8%
	Esbjerg	14	18% (20%)	2 – 54%
MDMA	Aarhus	5	56% (71%)	18 – 77%
	Odense	2	88% (88%)	87 – 89%
	Aalborg	4	75% (74%)	71 – 81%
	Esbjerg	1	86%	-
THC i hash	København	12	33% (32%)	19 – 48%
	Aarhus	11	27% (27%)	16 – 39%
	Odense	6	26% (27%)	13 – 31%

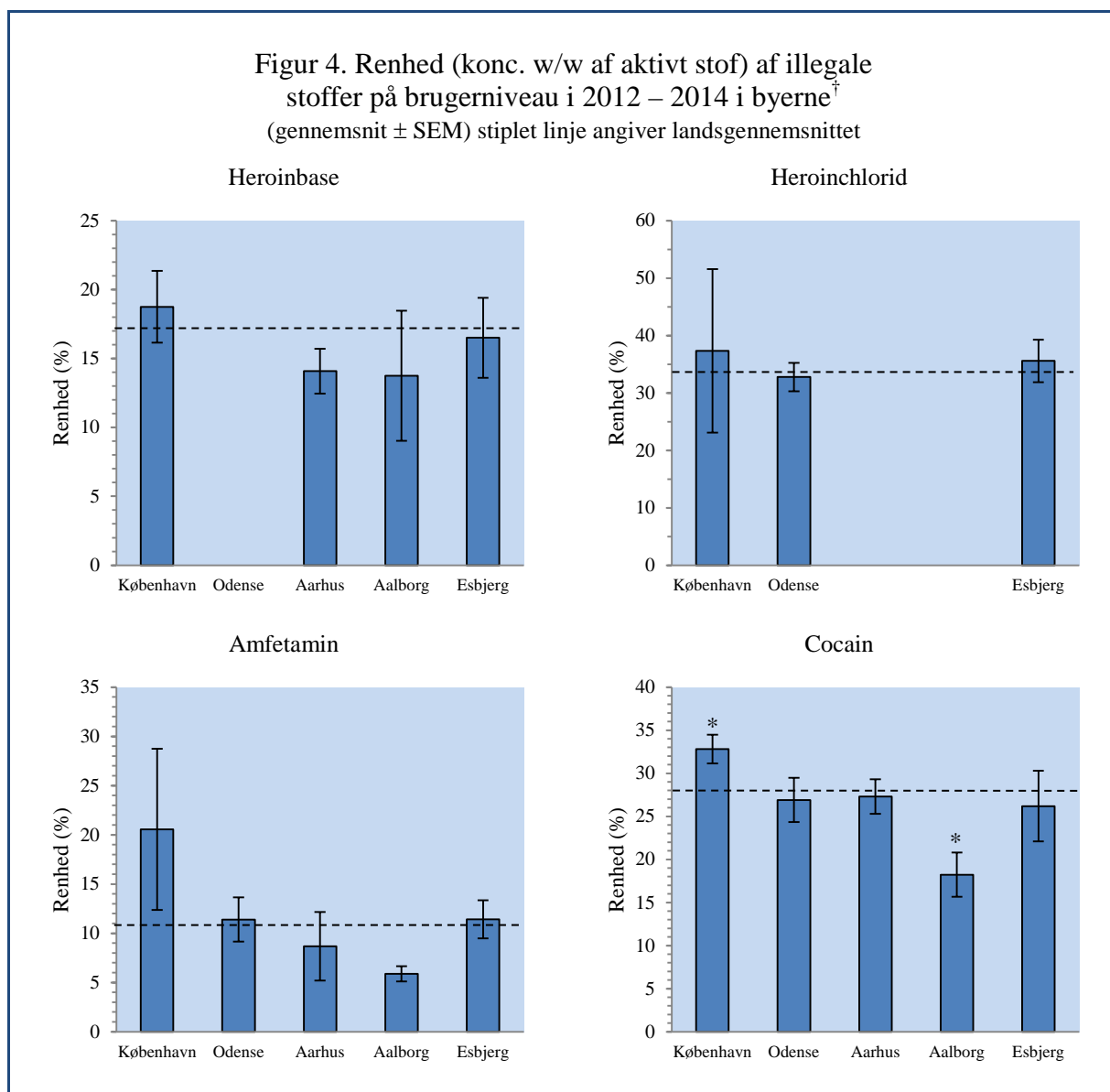
Figur 3 viser fordelingen af udvalgte stoftyper mht. renhed. Amfetamin, cocain og heroinbase udviser skævhed med forholdsvis mange prøver af lav renhed. Renheden af heroinchlorid og THC i hash er derimod tilnærmet normalfordelt.

På landsplan er den gennemsnitlige renhed af heroinbase 25 % (tabel 6). Variationsintervallet er stort (11-55 %). Grundet det lave antal heroinbase prøver i 2014 er en sammenligning imellem byerne ikke relevant. Ser man på renheden over en 3 årige periode observeres ingen signifikante forskelle i forhold til landsgennemsnittet. Her er der dog stadig tale om et begrænset antal prøver. Renheden af heroinbase har, med få undtagelser, været faldende siden 1995 men er i de sidste par år steget til niveauet fra før 2011 (figur 4).

På landsplan er den gennemsnitlige renhed af heroinchlorid 32 % og medianværdien er ligeledes 32 % (tabel 6). Variationsintervallet er stort (7-58 %). På grund af de få prøver med heroinchlorid i andre byer end Odense, er der ikke foretaget sammenligning af renheden byerne imellem i 2014. Ser man på perioden 2012 - 2014 samlet, observeres ingen forskelle i forhold til landsgennemsnittet (figur 4). I gennem en årrække har renheden af heroinchlorid udvist en faldende tendens trods enkelte udsving (figur 2).

På landsplan er den gennemsnitlige renhed af cocain 30 % og medianværdien er 22 % (tabel 6). Variationsintervallet er stort (<1-86 %). Sammenligner man renheden af cocain imellem byerne i 2014 observeres en signifikant højere renhed i København sammenlignet med de øvrige byer. Samtidig observeres en signifikant lavere renhed af cocain i Aalborg i forhold til de øvrige byer. Samtidig er renheden af cocain i Aalborg signifikant lavere end landsgennemsnittet målt over en treårige periode, mens renheden i København er højere end landsgennemsnittet (figur 4). I perioden fra projektets start i 1995 og frem til 2007 observeredes et fald i renheden af cocain. Siden 2007 er renheden imidlertid steget (figur 2).

[†]Byer med få stofprøver er ikke medtaget

*Stjerner markerer byer hvor renheden afviger signifikant fra landsgennemsnittet

På landsplan er den gennemsnitlige renhed af amfetamin 20 %, og medianværdien er 14 % (tabel 6). Der findes mange prøver af lav renhed selv om variationsintervallet er bredt (2-74 %). Renheden af amfetamin har de senere år ligget på et konstant lavt niveau hvorfor den relativt høje gennemsnitsrenhed i 2014 er usædvanlig (figur 2). Stigningen er imidlertid signifikant ($p < 0.01$) og bør derfor ikke skyldes en tilfældig variation. I 2014 er der for få amfetaminprøver i undersøgelsen til at foretage en sammenligning imellem byerne. Ser man på en treårig periode observeres ingen signifikante forskelle i forhold til landsgennemsnittet.

For første gang i gadeplansprojektet blev der i 2014 indsamlet hashprøver ind fra København, Aarhus og Odense. Resultaterne viser at det gennemsnitlige indhold af THC i dansk forhandlet hash er 29 % med en medianværdi på 28 %. Der observeres kun mindre regionale forskelle i kvaliteten. Også for denne stoftype ses en stor variation i kvaliteten med et spænd fra 13 - 48 %.

3.5 Sted for beslaglæggelsen

Ved samtlige 202 prøver i projektet er der oplysning om hvor prøven er beslaglagt. Hovedparten af prøverne (69 %) er beslaglagt udendørs, 12 % er beslaglagt på café/diskotek/restaurant, 9 % er beslaglagt på sigtedes eller anden persons bopæl og 3 % er beslaglagt på en politistation ved visitation. Blandt prøverne beslaglagt på café/diskotek (n=25) er 21 cocain, 2 amfetamin og 2 MDMA. 6 % af beslaglæggelserne er foretaget på en anden lokalitet end de ovenfor nævnte.

3.6 Stofftype ifølge retskemi og politi

I undersøgelsen er der registreret, hvor ofte den retskemiske undersøgelse viser en anden identitet end antaget af politiet. Blandt de 202 modtagne prøver findes ved den retskemiske undersøgelse i 7 % (n=14) af prøverne et andet stof end antaget. I 8 af prøverne som politiet antog for værende amfetamin blev der således fundet cocain (n=3), heroinchlorid (n=2), nye stoftyper (n=2) eller intet euforiserende indhold (n=1). 3 af prøverne blev desuden vurderet som værende cocain, men indeholdt i stedet heroinbase (n=1), 4-MEC (n=1) eller intet euforiserende indhold (n=1).

3.7 Priser

Der er i 2014 ingen oplysninger om priser på narkotika. Derfor kan forholdet mellem pris og kvalitet ikke anvendes som indikator for stofmarkedet.

4. Konklusion

Cocain har i 9 ud af de seneste 10 år været den hyppigst forekommende hårde narkotikatype på gadeplan i Danmark². Andelen af cocain er steget markant siden projektets start og er i 2014 på det højeste niveau i projektets historie (61 % af alle beslag). Der observeres imidlertid tydelige regionale forskelle i udbredelsen af cocain. Således findes stoffet i mere end 70 % af alle prøver i København, Aarhus og Aalborg mens det i Odense og Esbjerg ses mindre hyppigt. De centralstimulerende stoffer udgør tilsammen mere end trefjerdedele af projektets prøver mod kun en fjerdedel ved projektets start i 1995.

Blandt projektets prøver er andelen af heroinbase (rygeheroin) faldet jævnt gennem årene. I perioden før 2003 var heroinbase det hyppigste forekommende stof i Danmark, men er nu overhalet af de centralstimulerende stoftyper. Andelen af heroinchlorid ligger på et konstant niveau sammenlignet med tidligere år. Stoffet udviser særdeles store variationer imellem landsdelene med hyppige forekomster omkring Odense.

² Cannabis (hash og marihuana) er jf. politiets beslagsstatistik det hyppigst forekommende illegale euforiserende stof i Danmark. Stoffet er imidlertid ikke medtaget i nærværende undersøgelse.

Forekomsten af amfetamin i Danmark må på trods af periodevise udsving siges at være faldende til fordel for cocain. Amfetamin har i flere år været hyppigst forekommende i provinsen, selv om cocain nu for alvor også ser ud til at have vundet indpas her. Det er bemærkelsesværdigt at stoffet i de sidste par år næsten har været fraværende i projektpøverne fra hovedstadsområdet. Amfetamin forekommer dog blandt rutineprøverne fra København som de retskemiske afdelinger analyserer.

MDMA var tidligere kendt fra ecstasytabletmarkedet men er de senere år blevet forhandlet på krystal- eller pulverform. Forekomsten af MDMA på pulverform er nu almindelig i hele landet.

Renheden af heroin, amfetamin og cocain er væsentlig lavere i dag end ved projektets start i 1995 (figur 2). Dog må det konkluderes at den jævnt faldende udvikling i renheden af specielt cocain og amfetamin er ophørt, så vi de senere år har observeret en stabilisering af stofkvaliteten. For cocain er der endda tale om en let stigning i renheden. Amfetamin er det euforiserende stof som fortyndes mest før det forhandles på gadeplan (tabel 6). I 2014 er amfetamin dog af en usædvanlig god kvalitet sammenlignet med tidligere. Heroinchlorid er den stofgruppe som udviser de kraftigste udsving i den gennemsnitlige renhed, hvilket delvist kan tilskrives det lave antal prøver i projektet.

I alle politikredse findes stoffer af både høj og lav renhed på markedet samtidig. Ved sammenligning af renheden af stofferne i byerne i perioden 2012 - 2014 observeres at renheden af cocain i Aalborg er signifikant lavere end landsgennemsnittet. Samtidig er kvaliteten af cocain i København signifikant højere end landsgennemsnittet. For de øvrige stof typer observeres ingen signifikant forskel i renheden byerne imellem gennem de sidste 3 år.

Som noget nyt er kvaliteten af hash (bestemt som THC indholdet) i de tre største byer inkluderet i projektet. Resultatet viser en overraskende høj renhed med et gennemsnit på 29 %. Der observeres kun mindre forskelle i kvaliteten byerne imellem. Der er tidligere foretaget bestemmelser af hashkvaliteten i Danmark baseret på de rutinemæssige analyser af politiets prøver. Sammenlignet hermed må det konkluderes at kvaliteten af hash i Danmark er i kraftig stigning.

På grund af det relativt lave prøveantal i undersøgelsen er det vanskeligt at følge de mindre tendenser i udviklingen af stofmarkedet. Først når en stof type bliver almindelig på gadeplan observeres den regelmæssigt i forbindelse med projektet. De nye og mere lavfrekvente stof typer bliver i stedet overvåget i Sundhedsstyrelsens og Rigspolitiets projekt mod nye psykoaktive stof typer i Danmark (14). I dette projekt beskrives desuden forekomsten af euforiserende stoffer på tabletform (ecstasytabletter).

I 2014 er stofferne methylphenidat, metamfetamin og ketamin beslaglagt i forbindelse med projektet. Alle stof typer har været set blandt projektpøverne i en årrække og må derfor siges at være almindelige på trods af den noget lavere forekomst sammenlignet med de klassiske stof typer. Metamfetamin har været blandt de analyserede prøver siden projektets

start i 1995 og kan derfor ikke betegnes som et nyt stof på det illegale marked. Forekomsten af stoffet har generelt været lav med periodevis forøgede forekomster. De seneste år er metamfetamin primært observeret i Odense og Esbjerg.

De retsmedicinske institutter udfører i forbindelse med myndighedsbetjeningen af politiet rutinemæssigt undersøgelse af beslaglagt narkotika. Prøverne indsendes som oftest til analyse med henblik på bevisførelse i retssager og er således ikke udvalgt efter bestemte kriterier med hensyn til geografisk lokalitet, vægtmængde, udtagelsestidspunkt m.m. Disse "rutineprøver" hidrører ofte fra større beslag og afspejler således ikke nødvendigvis kvaliteten af stofferne på brugerniveau. Stikprøverne i dette "gadeplansprojekt" er med hensyn til udvælgelse af prøver væsentlig bedre defineret end laboratoriets rutineprøver. Den anvendte model med undersøgelse af tilfældigt udtagne stikprøver i udvalgte byer må derfor antages at være bedre egnet og anvendelig som grundlag for et skøn over forekomst, fordeling og renhed af illegale stoffer på brugerniveau i forskellige dele af Danmark. Stikprøvestørrelsen taget i betragtning har undersøgelsen i rimelig udstrækning beskrevet renheden af illegale stoffer i forskellige dele af landet gennem en årrække. Med hensyn til fordelingen mellem de enkelte byer er der visse statistiske begrænsninger med hensyn til tolkningen af resultaterne idet prøvematerialet i visse byer og for visse stoffer er for lille til at alle eventuelle forskelle kan analyseres. Det vurderes på trods heraf at undersøgelsen giver et godt oversigtsbillede af det illegale stofmarked i Danmark.

5. Referencer

”Narkotika på Gadeplan” er udgivet en gang årligt siden 1996. I nedenstående referenceliste er udgivelser med samme forfattere samlet under samme reference.

1. Kaa E, Nielsen E, Simonsen K W. Narkotika i illegal forhandling på brugerniveau. 1995, 1996, 1997. Rapporter til Sundhedsstyrelsen 1996, 1997, 1998
2. Kaa E, Nielsen E, Rollmann D, Simonsen K W. Narkotika i illegal forhandling på brugerniveau 1998, 1999, 2000. Rapporter til Sundhedsstyrelsen 1999, 2000, 2001
3. Kaa E, Nielsen E, Rollmann D, Breum Müller I, Findal Andreasen M. Narkotika på gadeplan 2001. Rapport til Sundhedsstyrelsen 2002
4. Kaa E, Breum Müller I, Rollmann D, Findal Andreasen M, Johannsen M, Nielsen E. Narkotika på gadeplan 2002, 2003, 2004. Rapporter til Sundhedsstyrelsen 2003, 2004, 2005
5. Kaa E, Breum Müller I, Rollmann D, Findal Andreasen M, Johannsen M, Lindholst C, Nielsen E. Narkotika på gadeplan 2005. Rapport til Sundhedsstyrelsen 2006
6. Lindholst C, Breum Müller I, Rollmann D, Findal Andreasen M, Johannsen M, Nielsen E. Narkotika på gadeplan 2006. Rapport til Sundhedsstyrelsen 2007
7. Lindholst C, Breum Müller I, Rollmann D, Kastorp G, Johannsen M, Nielsen E. Narkotika på gadeplan 2007, 2008, 2009. Rapporter til Sundhedsstyrelsen 2008, 2009, 2010
8. Retskemisk Afdeling, Aarhus Universitet: Ecstasy i Danmark 2001 - 2010. Rapporter til Sundhedsstyrelsen 2002 - 2011
9. Lindholst C, Breum Müller I, Rollmann D, Kastorp G, Johannsen M. Narkotika på gadeplan 2010. Rapporter til Sundhedsstyrelsen 2011
10. Retskemisk Afdeling, Aarhus Universitet: Ecstasy og Early Warning 2011. Rapporter til Sundhedsstyrelsen 2012
11. Lindholst C, Andreasen M.F., Kaa E. Det illegale stofmarked i Århus. Aarhus Universitetsforlag 2008
12. Lindholst C, Breum Müller I, Faurskov B, Rollmann D, Worm-Leonhard M, Lindal L, Reitzel L, Kastorp G, Johannsen M. Narkotika på gadeplan 2011. Rapporter til Sundhedsstyrelsen 2012
13. Lindholst C, Breum Müller I, Faurskov B, Rollmann D, Worm-Leonhard M, Lindal L, Reitzel L, Johannsen M. Narkotika på gadeplan 2012. Rapporter til Sundhedsstyrelsen 2013
14. Retskemisk Afdeling, Aarhus Universitet: Illegale stoffer i Danmark 2012, 2013, 2014. Rapporter til Sundhedsstyrelsen 2013, 2014, 2015
15. Lindholst C, Breum Müller I, Faurskov B, Christoffersen D, Worm-Leonhard M, Lindal L, Reitzel L, Nissen H, Johannsen M. Narkotika på gadeplan 2013. Rapporter til Sundhedsstyrelsen 2014

Appendiks

Beskrivelse af tilsætningsstoffer:

Stofnavn	Beskrivelse
Coffein	Centralstimulerende middel med opkvikkende virkning. Findes naturligt i bl.a. kaffe og the. Tilsættes visse lække- og energidrikke.
Creatin	Muskelopbyggende middel som bl.a. anvendes af atleter og bodybuildere i forbindelse med træning. Creatin er desuden et naturligt forekommende stof i kroppen som hjælper med energiforsyningen til specielt muskelceller.
Dextromethorphan	Lægemiddel til behandling af hoste. I større doser har stoffet desuden en euforiserende effekt som minder om effekten af ketamin og phencyclidin (PCP).
Diltiazem	Lægemiddel til behandling af hjertekramper (angina pectoris), forhøjet blodtryk og hjerterytmeforstyrrelser.
Hydroxyzin	Lægemiddel til bl.a. forebyggelse af allergiske reaktioner og kløe. Stoffet anvendes i Danmark desuden som et angstdæmpende lægemiddel.
Levamisol	Lægemiddel til behandling af parasitiske ormeinfektioner hos mennesker. Stoffet påvirker desuden immunforsvaret i negativ retning hvorfor det ikke er godkendt til salg i Danmark.
Lidocain	Lægemiddel med lokalbedøvende virkning. Anvendes desuden til behandling af hjerterytmeforstyrrelser.
Paracetamol	Lægemiddel med smertestillende og febernedsættende virkning. Kendes bl.a. fra håndkøbspræparater så som Panodil®, Pinex® og Pamol®
Phenacetin	Lægemiddel med smertestillende og febernedsættende virkning. Stoffet, som er i familie med paracetamol, er dog mistænkt for at være kræftfremkaldende hvorfor det ikke er godkendt til salg i Danmark.
Procain	Lægemiddel med lokalbedøvende virkning.

Find mere information om stofferne på www.medicin.dk